Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 3. októbra 2019 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Dane – Daň z pridanej hodnoty (DPH) – Šiesta smernica 77/388/EHS – Oslobodenia – Článok 13 B písm. d) bod 3 – Transakcie týkajúce sa platieb – Služby poskytované spoločnosťou banke v súvislosti s prevádzkovaním bankomatov“

Vo veci C-42/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesfinanzhof (Spolkový finančný súd, Nemecko) z 28. septembra 2017 a doručený Súdnemu dvoru 24. januára 2018, ktorý súvisí s konaním:

Finanzamt Trier

proti

Cardpoint GmbH, právnej nástupkyni spoločnosti Moneybox Deutschland GmbH,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal (spravodajkyňa), sudcovia F. Biltgen, J. Malenovský, C. G. Fernlund a L. S. Rossi,

generálny advokát: Y. Bot,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Cardpoint GmbH, v zastúpení: M. Robisch, Steuerberater, a J. Habla, Rechtsanwältin,

– nemecká vláda, pôvodne v zastúpení: T. Henze a R. Kanitz, neskôr R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: J. Jokubauskaitė a B.-R. Killmann, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 2. mája 2019,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, 1977, s. 1; Mim. vyd. 09/001, s. 23, ďalej len „šiesta smernica“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Finanzamt Trier (Finančný úrad Trier, Nemecko) a spoločnosťou Cardpoint GmbH, právnou nástupkyňou spoločnosti Moneybox Deutschland GmbH, týkajúcom sa zamietnutia oslobodenia od dane z pridanej hodnoty (DPH) zo strany Finanzamt Trier v súvislosti so službami poskytovanými spoločnosťou Cardpoint GmbH banke v súvislosti s prevádzkovaním bankomatov.

Právny rámec

Právo Únie

Šiesta smernica

3 Článok 13 B písm. d) šiestej smernice znie takto:

„Bez toho, aby boli dotknuté ostatné ustanovenia spoločenstva, platí, že členské štáty oslobodia od dane nasledujúce položky za podmienok, ktoré stanovia na účely zabezpečenia správnej a jednoznačnej aplikácie oslobodení od dane a na účely ochrany pred možnými daňovými únikmi, pred neplatením daní a pred ich zneužívaním:

…

d) nasledujúce plnenia [transakcie – *neoficiálny preklad*]:

…

3. plnenia [transakcie – *neoficiálny preklad*] vrátane sprostredkovania týkajúce sa vkladov a bežných účtov, platieb, prevodov, dlhov, šekov a iných prevoditeľných dokumentov, ale nie inkasovania a skupovania dlhov [prevoditeľných cenných papierov, s výnimkou vymáhania pohľadávok – *neoficiálny preklad*];

…“

Smernica o DPH

4 Šiesta smernica bola od 1. januára 2007 zrušená a nahradená smernicou Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 2006, s. 1, ďalej len „smernica o DPH“).

5 Článok 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH stanovuje:

„Členské štáty oslobodia od dane tieto transakcie:

…

d) transakcie vrátane dojednávania týkajúceho sa vkladov, bežných účtov, platieb, prevodov platieb, dlhov, šekov a iných obchodovateľných nástrojov s výnimkou vymáhania dlhov“.

Nemecké právo

6 Podľa § 4 bodu 8 písm. d) Umsatzsteuergesetz (zákon o dani z obratu) sú od DPH oslobodené:

„Transakcie a dohody o transakciách týkajúce sa vkladov, bežných účtov, platieb a prevodov a vymáhania nárokov z obchodovateľných nástrojov.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

7 Cardpoint poskytovala svojmu klientovi, banke, služby súvisiace s prevádzkovaním bankomatov. Táto spoločnosť bola poverená uvedením týchto bankomatov do prevádzky a zabezpečením ich prevádzkyschopnosti. Na tieto účely nainštalovala do uvedených bankomatov hardvér, ako aj softvér, ktorý je potrebný na riadne fungovanie bankomatov. Okrem toho bola zodpovedná za prepravu bankoviek poskytnutých touto bankou a za dopĺňanie bankomatov bankovkami. Napokon v súvislosti s bežnou prevádzkou týchto bankomatov poskytovala poradenstvo.

8 Podľa vnútroštátneho súdu transakcie vyzdvihnutia hotovosti prebiehali takto: keď majiteľ bankového účtu vložil svoju bankomatovú kartu do bankomatu, softvér k tomu určený prečítal údaje na tejto karte. Cardpoint ich skontrolovala a požiadala Bank-Verlag GmbH o schválenie požadovaného výberu. Bank-Verlag GmbH zaslala žiadosť medzibankovej sieti, ktorá ju zas odoslala banke, ktorá vydala predmetnú platobnú kartu. Táto banka skontrolovala, či je na účte majiteľa dostatok prostriedkov a rovnakou prenosovou cestou zaslala schválenie alebo zamietnutie požadovaného výberu. V prípade schválenia Cardpoint zabezpečila tento výber z bankomatu a vygenerovala záznam o výbere z bankomatu. Tento záznam odoslala ako pokyn na vykonanie záznamu v účtovníctve svojmu klientovi, banke, ktorá prevádzkuje predmetný bankomat. Uvedená banka nahrala záznamy v nezmenenej podobe do systému Deutsche Bundesbank (Nemecká spolková banka, ďalej len „BBK“). Cardpoint tiež vyhotovovala denný, nezmeniteľný záznam, ktorý obsahoval všetky transakcie daného dňa a ktorý bol tiež odosielaný BBK. Tieto záznamy umožnili, aby vznikla pohľadávka banky, ktorá prevádzkuje predmetný bankomat, voči banke majiteľa účtu, ktorého sa týkala transakcia, ako aj pohľadávka na príslušné poplatky s výberom spojené.

9 Dňa 7. februára 2007 Cardpoint podala opravné daňové priznanie na DPH za rok 2005 a požadovala zmenu existujúceho platobného výmeru, tvrdiac, že jej služby súvisiace s prevádzkovaním bankomatov sú oslobodené od dane.

10 Po zamietnutí tejto žiadosti Finančným úradom Trier Finanzgericht Rheinland-Pfalz (Finančný súd spolkovej krajiny Porýnie-Falcko, Nemecko) vyhovel žalobe podanej spoločnosťou Cardpoint z dôvodu, že služby poskytované touto spoločnosťou sa majú považovať za „transakcie týkajúce sa platieb“ v zmysle šiestej smernice, a preto majú byť oslobodené od DPH.

11 Finančný úrad Trier v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ predložil vec vnútroštátnemu súdu, ktorý predložil návrh na začatie prejudiciálneho konania. Tento súd konanie prerušil až do vyhlásenia rozsudku z 26. mája 2016, Bookit, (C-607/14, ďalej len „rozsudok Bookit“, EU:C:2016:355).

12 Uvedený súd sa pýta, či sa služby poskytnuté spoločnosťou Cardpoint majú považovať za „technické a administratívne služby“ v zmysle rozsudku Bookit, ktoré nepatria medzi transakcie týkajúce sa platieb v zmysle článku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice. Podľa nej ide o podporné služby podobné službám, o ktoré išlo vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Bookit, keďže služby spoločnosti Cardpoint sa obmedzujú na technické vykonanie pokynov vydaných bankou.

13 Situácia, o akú ide vo veci samej, vykazuje aj iné podobnosti so situáciou, o ktorú išlo v citovanom rozsudku. Cardpoint tak získava údaje týkajúce sa platobnej karty majiteľa predmetného účtu a zasiela tieto údaje banke, ktorá túto kartu vydala. Cardpoint realizuje transakciu požadovaného výberu hotovosti až potom, keď získa schválenie danej banky. Táto spoločnosť teda nie je zodpovedná za kontrolu a schvaľovanie jednotlivých príkazov.

14 Hoci sa na rozdiel od situácie, o ktorú išlo v rozsudku Bookit, prejednávaná vec netýka transakcií nákupu a predaja vstupeniek do kina, ale poskytovania služieb týkajúcich sa vydávania hotovosti bankomatmi, tento rozdiel neodôvodňuje rozdielne zaobchádzanie v oblasti DPH, keďže v prvom a aj v druhom prípade služba v zásade spočíva vo výmene informácií a v technickej a administratívnej pomoci.

15 Z tohto dôvodu sa daný vnútroštátny súd pýta, či treba zohľadniť skutočnosť, že vo veci samej na rozdiel od situácie, v ktorej bol vydaný rozsudok Bookit, popri platobnej transakcii neexistuje žiadna osobitná kúpna zmluva. Domnieva sa však, že z rozsudku Bookit nevyplýva, že so službami technickej pomoci sa má zaobchádzať rozdielne vždy podľa transakcie, o akú ide.

16 Navyše v oboch situáciách by bolo jednoduché určiť protihodnotu za poskytovanú službu, zatiaľ čo cieľom oslobodenia finančných transakcií je predovšetkým zmiernenie ťažkostí spojených so zisťovaním základu dane, ako aj výšky odpočítateľnej DPH.

17 Za týchto okolností Bundesfinanzhof (Spolkový finančný súd, Nemecko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Sú technické a administratívne postupy, ktoré realizuje poskytovateľ služby pre banku prevádzkujúcu bankomat a jej výplaty peňazí v hotovosti bankomatom, oslobodené od dane z pridanej hodnoty podľa článku 13 B písm. d) bodu 3 [šiestej smernice], ak takmer rovnaké technické a administratívne postupy, ktoré realizuje poskytovateľ služby pre platby kartou pri predaji vstupeniek do kina, na základe [rozsudku Bookit] podľa tohto ustanovenia nie sú oslobodené od dane?“

O prejudiciálnej otázke

18 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 13 B písm. d) bod 3 šiestej smernice vykladať v tom zmysle, že medzi transakcie týkajúce sa platieb, ktoré sú oslobodené od DPH a sú upravené v tomto ustanovení, patrí poskytovanie služieb banke prevádzkujúcej bankomaty spočívajúce v ich uvedení do prevádzky a udržiavaní v prevádzkyschopnom stave, v ich dopĺňaní, inštalovaní hardvéru a softvéru na účely snímania údajov z platobných kariet, v prenose žiadosti o autorizáciu vykonania výberu hotovosti banke, ktorá vydala použitú platobnú kartu, vo vyplatení požadovaných hotovostí a v zázname transakcie výberu.

19 Na úvod treba uviesť, že oslobodenia predtým upravené v článku 13 B písm. d) bode 3 šiestej smernice uplatniteľnej *ratione temporis* na vec samu boli v rovnakom znení prevzaté do článku 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH. Judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa článku 135 ods. 1 písm. d) smernice o DPH je teda relevantná pre výklad rovnocenných ustanovení šiestej smernice.

20 Zároveň treba uviesť, že – ako uviedol generálny advokát v bode 24 svojich návrhov – výber hotovosti z bankomatu je „platobnou službou“ v zmysle práva Únie. Okrem toho, pokiaľ ide o „transakcie týkajúce sa platieb“ v zmysle šiestej smernice, Súdny dvor už rozhodol, že úvahy o transakciách týkajúcich sa bankových prevodov upravených touto smernicou sa uplatňujú aj na transakcie týkajúce sa platieb (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. júna 1997, SDC, C-2/95, EU:C:1997:278, bod 50).

21 Vzhľadom na tieto úvahy možno z ustálenej judikatúry vyvodiť záver, že na to, aby sporné služby mohli byť kvalifikované ako „transakcie týkajúce sa platieb“ v zmysle článku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice, musia tvoriť z celkového pohľadu samostatný súbor, ktorého cieľom je splniť osobitné a podstatné úlohy platby, a teda vedie k prevodu peňažných prostriedkov a vyvoláva právne a finančné zmeny. V tejto súvislosti je potrebné odlišovať službu oslobodenú od dane v zmysle šiestej smernice od služby čisto materiálnej alebo technickej povahy (pozri v tomto zmysle rozsudok Bookit, bod 40 a citovanú judikatúru).

22 Z tohto dôvodu sú funkčné aspekty rozhodujúce na určenie, či sa transakcia týka platieb v zmysle článku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice. Kritérium umožňujúce odlíšiť transakciu vedúcu k prevodu finančných prostriedkov a vyvolávajúcu právne a finančné zmeny, ktorá spadá pod oslobodenie upravené v tomto ustanovení, od transakcie, ktorá nemá takéto účinky, a teda nespadá pod predmetné oslobodenie od dane, spočíva v otázke, či dotknutou transakciou dochádza skutočne alebo potenciálne k prevodu vlastníctva predmetných finančných prostriedkov, alebo či vedie k splneniu osobitných a podstatných úloh takéhoto prevodu (pozri v tomto zmysle rozsudky Bookit, bod 41, ako aj z 25. júla 2018, DPAS, C-5/17, EU:C:2018:592, bod 38 a citovanú judikatúru).

23 Aj keď priame odpisovanie alebo pripisovanie finančných prostriedkov na účet samotným poskytovateľom služieb, alebo aj zápis prevodov na účtoch toho istého majiteľa v zásade umožňuje domnievať sa, že táto podmienka je splnená, a na základe toho dospieť k záveru, že predmetná služba je oslobodená od dane, samotná skutočnosť, že táto služba priamo nezahŕňa takúto úlohu, nemôže vopred vylúčiť, že daná služba môže spadať pod oslobodenie, keďže výklad pripomenutý v bode 21 tohto rozsudku nestanovuje podrobné pravidlá uskutočnenia platieb (pozri analogicky rozsudok Bookit, bod 42 a citovanú judikatúru).

24 Na položenú otázku je potrebné odpovedať so zreteľom na tieto úvahy.

25 V prejednávanej veci z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že samotná Cardpoint neodpisovala prostriedky z dotknutých bankových účtov, ale zaisťovala fyzické vyplácanie peňažných súm z bankomatov udržiavaním prevádzkyschopnosti daných bankomatov. Navyše sama neautorizovala transakcie. Cardpoint totiž nemala pri dotknutých transakciách rozhodovaciu právomoc, iba odoslala údaje cez sieť sprostredkovateľa banke, ktorá vydala používanú platobnú kartu, a podľa pokynov od tejto banky zabezpečila vyplatenie požadovanej hotovosti. Napokon urobila záznam o predmetnom výbere hotovosti, ktorý odoslala ako pokyn na vykonanie záznamu v účtovníctve svojmu klientovi, a to banke, ktorá prevádzkuje predmetný bankomat.

26 Z toho vyplýva, že služby poskytované spoločnosťou Cardpoint zrejme nie sú schopné realizovať prevod finančných prostriedkov a vyvolať právne a finančné zmeny, ktorými sa vyznačuje „transakcia týkajúca sa platieb“ v zmysle článku 13 B písm. d) bodu 3 šiestej smernice. Je pravda, že na rozdiel od situácie vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Bookit, služby poskytované spoločnosťou Cardpoint sa neobmedzovali na výmenu údajov medzi bankou, ktorá vydala platobnú kartu, a bankou prevádzkujúcou daný bankomat, ale sa týkali aj fyzickej distribúcie bankoviek. Vydanie bankoviek pri výbere v bankomate však nepredstavuje prevod vlastníckeho práva zo spoločnosti Cardpoint na užívateľa takéhoto bankomatu. Práve banka, ktorá vydala platobnú kartu, autorizuje výber hotovosti, odpočíta príslušnú sumu z bankového účtu užívateľa uvedeného bankomatu a prevedie vlastnícke právo k finančným prostriedkom na tohto užívateľa.

27 Navyše, ako uviedol generálny advokát v bode 40 svojich návrhov, len banka prevádzkujúca predmetný bankomat vykonáva záznamy do systému BBK. Pokiaľ ide o denný súbor údajov, ktorý nemožno upravovať a ktorý obsahuje všetky transakcie dotknutého dňa vykonané spoločnosťou Cardpoint a odoslané spoločnosti BKK, jeho cieľom je informovať BKK o vykonaných autorizovaných transakciách, a preto sa nemožno domnievať, že jeho účinkom je plnenie osobitných a podstatných úloh platby.

28 Výklad, podľa ktorého služby poskytované spoločnosťou Cardpoint podľa všetkého nemôžu uskutočniť prevod finančných prostriedkov a vyvolávať právne a finančné zmeny transakcie týkajúcej sa platieb, nespochybňuje fakt, že služby poskytované spoločnosťou Cardpoint, najmä pokiaľ ide o zaznamenávanie údajov a ich prenos, ako aj vydanie hotovosti sú nevyhnutné pre uskutočnenie transakcie týkajúcej sa platieb oslobodenej od dane. V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že z hľadiska striktného výkladu oslobodení od DPH tento jediný fakt neumožňuje dospieť k záveru, že uvedené služby sú oslobodené od dane, ak ďalšie kritériá uvedené v bodoch 21 a 22 tohto rozsudku nie sú splnené (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. júla 2018, DPAS, C-5/17, EU:C:2018:592, bod 43).

29 Takýto výklad pojmu „transakcie týkajúce sa platieb“ uvedeného v článku 13 B písm. d) bode 3 šiestej smernice je navyše podporený cieľom tohto ustanovenia, ktorý – ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora – spočíva najmä v zmiernení prípadných ťažkostí pri určovaní protihodnoty za poskytnutú službu, a teda zdaniteľného základu (pozri v tomto zmysle rozsudok Bookit, bod 55 a citovanú judikatúru). Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru totiž vyplýva, že protihodnotu, ktorú dostane Cardpoint za poskytnutie jej služieb, možno bez väčších ťažkostí zistiť.

30 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na položenú otázku odpovedať, že článok 13 B písm. d) bod 3 šiestej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že medzi transakcie týkajúce sa platieb oslobodené od DPH, upravené v tomto ustanovení, nepatrí poskytovanie služieb banke prevádzkujúcej bankomaty, ktoré spočíva v uvedení týchto bankomatov do prevádzky a ich udržiavaní v prevádzkyschopnom stave, v ich dopĺňaní, inštalovaní hardvéru a softvéru na účely snímania údajov z platobných kariet, v prenose žiadosti o autorizáciu vykonania výberu hotovosti banke, ktorá vydala použitú platobnú kartu, vo vyplatení požadovaných hotovostí a v zázname transakcie výberu.

O trovách

31 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 13 B písm. d) bod 3 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia sa má vykladať v tom zmysle, že medzi transakcie týkajúce sa platieb oslobodené od dane z pridanej hodnoty, upravené v tomto ustanovení, nepatrí poskytovanie služieb banke prevádzkujúcej bankomaty, ktoré spočíva v uvedení týchto bankomatov do prevádzky a ich udržiavaní v prevádzkyschopnom stave, v ich dopĺňaní, inštalovaní hardvéru a softvéru na účely snímania údajov z platobných kariet, v prenose žiadosti o autorizáciu vykonania výberu hotovosti banke, ktorá vydala použitú platobnú kartu, vo vyplatení požadovaných hotovostí a v zázname transakcie výberu.

Podpisy